Ч. 119 (14.368). Львів, субота 30. травня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Поклін поляглим у Львові.

КОМУНІКАТ.

В неділю 31. травня ц. р. збираються всі проводи львівських церков, делегати товариств та установ, як також українське громадянство в год. ... на *Личаківському цвинтарі*, де на стрілецьких могилах відправиться спільна панахида з участю всього Духовенства Львова.

По панахиді учасники вшанують память полеглих борців 2- хвилинною мовчанкою, опісля будуть прикрашувати могили цвітами й вінками.

На похід на *Янівський цвинтар* призначується другий день (1. червня). На випадок дощу в неділю — похід на Личаківський цвинтар відбудеться в понеділок, а на Янівський щойно в найближчу неділю.

Делегації з вінками збираються на цвинтарі. Прохаємо всіх учасників і в поході і на цвинтарі задержувати строгий порядок та не датися нікому, спровокувати.

Львівська Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил:

о. А. Каштанюк, голова

Страйк у французькому воєнному промислі.

ПАРИЖ, 29. 5. ПАТ. Страйк, що вибух у середу в двох летунських фабриках, перекинувся тепер на більшу частину воєнно-летунських заведень та велику частину воєнного промислу; він загрожує всему метальюргічному промислові.

Промисловці евентуально підвищилиб платні, але не хотять погодитися на інші домагання страйкарів: 40-годинного тижня праці та визнання робітничих делегатів.

У прем. Сарро відбуваються наради: після останньої делегація робітників заявила представникам преси, що вдалося найти площину для переговорів.

УСПОКОЮЮТЬ.

ПАРИЖ, 29. 5. ПАТ. Права преса бє на тривогу, добачуючи у страйку початок великої революційної фалі, що заливає весь край. Комуністична „Юманіте", підтримуючи домагання страйкарів, успокоює фабрикантів, що робітники не хотять вивласнити їх та що їм йде про хліб, не про совіти.

ФРАНЦІЇ ГРОЗИТЬ ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК БУДІВЕЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

ПАРИЖ, 29. 5. ПАТ. Невдоволення ширить ся між будівельними та земними робітниками. Нині вечором представники їхніх профес. спілок мають обговорити справу заг. страйку в будівельному промислі.

СТРАЙКИ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 29. 5. ПАТ. У 20-ох північно-американських „стейтах страйкує тепер 46.000 робітників; трамваєвиків, візників, фризієрів та пристаневих робітників.

Німецько-італійське порозуміння?

ПАРИЖ, 29. 5. ПАТ. Як подає „Ле Жур", після останньої розмови з Мусоліні ем нім. амбасадор фон Гассель зобовязався **наперед поінформувати Італію про евентуальні пляни дотично Австрії**, щоб не заскочити Італії. Зате Італія буцім то обіцяла **підтримати німецькі кольоніяльні ревіндикації та зменшити політичну активність на Балкані.**

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ.

РИМ, 29. 5. ПАТ. Півурядові круги заперечують вістку, немовби темою згаданих розмов були якісь договори між Римом та Берліном; йшло лише про звичайний дипльоматичний контакт.

Також заперечують чутку, немовби Італія просила Німеччину визнати нову абісинську імперію, але дістала відмовну відповідь.

РИМ, 29. 5. Стефані заперечує поголоски, немовби італ. уряд розписував позичку на фінансування публичних робіт в Абісинії та задумував завести монополь у торговлі збіжам

Анґлія не зменшує військ в Єгипті.

КАЙРО, 29. 5. ПАТ. Не зважаючи на транспорти військ до Палестини, брит. збройні сили лишилися незменшені. Не забрали також війська з лібійського кордону.

КАЙРО, 29. 5. ПАТ. На бажання вис. комісара Палестини стримали висилку до Палестини двох піхотних полків та одного гузарського.

АМБ. ГРАНДІ У ФОРІН ОФІС.

ЛЬОНДОН, 29. 5. Райтер. Італ. амб. Ґранді відбув нараду з мін. Іденом. Припускають, що мова про ліквідацію анґльо-італійського напруження та що італ. амбасадор зложив заяву подібну як Мусоліні у вчорашньому інтервю.

НОВИЙ БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР КОЛЬОНІЙ.

ЛЬОНДОН, 29. 5. ПАТ. Теку міністра кольоній дістав Ормзбі Гор.

КОРОНАЦІЯ ЕДВАРДА VIII. ВІДБУДЕТЬСЯ ЗА РІК.

ЛЬОНДОН, 29. 5. ПАТ. Офіційно оголосили, що коронація Едварда VIII. відбудеться 12. травня 1937.

СПРАВА ЗРАДИ ТАЙНИ БУДЖЕТУ ВИЯСНЕНА.

ЛЬОНДОН, 29. 5. ПАТ. Мін. внутр. справ сер Саймон обіцяв закомунікувати у вівторок палаті послів вислідн слідства у відомій афері зради тайни буджету.

ЕНЕРГІЙНИЙ КОНСУЛЬ.

ШАНГАЙ, 29. 5. ПАТ. Брит. консуль Гардінг побив одного китайського пластуна. На протест нанкінського уряду брит. амбасадор заявив, що Гардінга небавом відкличуть з Китаю.

Зактивізуймо ще одну справу!

За поголовне щадження.

Хочу порушити одну з дуже важних справ, а радше пригадати її, бо її вже нераз у нас порушували. Справа ця — це дрібна ощадність. Можливо, що кращі часи, кращі економічно-господарські відносини були причиною, що ми не переходили нераз до денного порядку над цією преважною справою.

Нині мабуть уже мусимо приймати кожний рятунок, хоч який був би він трудний та невдячний. До цього змушує нас нині наше безвихідне господарське положення. Є зле, йде до гіршого і не видно нічого, що даволоб бодай надію на краще. Урядові декрети для поправи господарського положення ледви чи цю поправу принесуть.

В такому положенні треба змобілізувати всі сили нашої національної спільноти, щоб успішно протиставитись тому нечуваному матеріяльному занепадові. Нині, коли вже наш селянин перестає бути клієнтом банку чи якоїнебудь іншої кредитової установи, коли вже не може виєднати найдрібнішої позички, хоч умирай, справа ощадностевого руху набирає надзвичайно великої ваги саме у нас.

Комуляція розпорошених капіталів наслідком дрібної ощадности має не лише велике економічно-господарське значіння, але також велике значіння моральне і виховне. Пишу про це на сторінках „Діла" тому, щоб зацікавити цією справою якнайширші круги інтелігентного громадянства, яке своєю доброю волею може зробити тут найбільше. Та з практики знаю, що багато людей у нас до цієї акції ставиться байдуже і навіть з неохотою, мовляв, що і хто нині може в нас щадити, нині, коли вже мусимо рахуватися з найдрібнішим сотиком?

Одначе це упередження крайно фальшиве. Що сьогодні можна щадити і зібрати великі суми, про це свідчать факти, які зараз наведу. Ба, що більше, здається, що навіть гірше матеріяльно-господарське положення і скрута є кращим ґрунтом під посів для ідеї ощадности. Доказує це нинішній господарський рух в усьому світі, опанований горячкою щадження.

У нас ідея ощадности дуже слабо розповсюджена. Слідна вона у нечисленній урядничій верстві та серед робітничої еміграції в Америці. Загал нашої суспільности не щадить, а вже наше село цієї ідеї зовсім не признає. Доказом цього хочби ті суми, які видає воно річ-річно на тютюн, алькоголь і різні непотрібні лахи. А може бути інакше. Наше село може щадити і то великі суми. Цього треба його навчити, до цього треба його примусити. Що можна це зробити,

на доказ наведу приклади, які мають більшу переконливу силу, як відірвані абстрактні слова.

Є під Львовом село Лисиничі, село дуже бідне. Коло 200 родин, з чого нині вже одна четвертина поляків, які не щадять. Ще не минуло року, як основали там дрібноощадностеву збірницю, а село вже має в касі коло 1.500 зол. дрібних ощадностей. Шістьох збірщиків (кожний має свій район) ходять що неділі від хати до хати і збирають сотикову ощадність. Щадять усі, старі і молоді, родичі і діти, чоловіки і жінки, кожне на своє конто. Поодинокі ощадности ще невеличкі, але загальна сума вже поважна, хоч ще року нема, як люди почали щадити. Сума ця повстала, так сказатиб, з нічого. Ніхто не відчув цього матеріяльно. Ніхто не продав корови. Щадили найдрібнішими сотиковими квотами, які булиб дуже часто пішли на негігієнічні цукорки для дитини або на найдешевшу папіроску.

Лисиничі — це не відірваний приклад. Село Миклашів чи Підберізці львівського повіту теж за короткий час зібрали ще більші суми. Хто не вірить, нехай переконається. Таких сіл у львівському повіті зорганізовано вже понад 30.

Подумати лише, що то булоб, якби так кілька тисяч сіл у Галичині й на Волині зорганізувати тільки одну тисячу сіл, з котрих кожне щадилоб бодай 500 зол. річно (досвід показав у Львівщині від 1.500 до 2.000 зол. річно)! Це давалоб річно пів міліона золотих. Колиб ці гроші спрямувати до якоїсь одної центральної каси, то така каса з таким великим річним припливом готівки булаб найсильнішою нашою фінансовою установою. Скільки то при цьому можна урятувати наших селян від ріжного роду лихварських кас і грошевих спекулянтів! Той, що щадить, може в конечній потребі заощаджений гріш вибрати та ще й дозичити, бо є де.

Рівночасно для нашого початкового гриндерського руху у промислі і торговлі це було би велике добродійство. Як я вже згадав, ідея й акція ощадности поза великою економічно-господарською вартістю має ще й морально-виховне значіння.

Перші кроки в цій справі вже зроблені. Існує вже у нас у Львові Т-во „Ощадність" для пропаганди і ширення цієї прекрасної ідеї. Основа для цієї акції, як показала тому рік започаткована у львівському повіті праця інж. Цімури, цілком добра, і то не лише на селах, а також і в місті по всякого роду організаціях, товариствах і фабриках. І коли в деяких місцевостях організація ощадностевих збірниць іде пиняво, то не тому, що нема доброї волі у населення, а радше тому, що не дістає зрозуміння для цієї акції серед інтелігентних і провідних одиниць. Багато сьогодні інтелігентних хлопців і дівчат сидить без заняття, вони нарікають і нудяться; а чи не краще булоб занятись цією справою? Цеж до деякої міри творення варстатів праці. У Львові є при Т-ві „Ощадність" Повітовий Ощадностевий Комітет, який радо подасть всякі інформації і поміч у цій справі. Найкраще звертатись до секретаря Комітету, інж. Цімури, вул. Домініканська ч. 12.

М-р В. Бойко.

Чехословацький премієр про міжнароднє становище.

Прага, травень 1936.

Чехословацький премієр д-р Годжа дав у Празі інтервю спеціяльному кореспондентові французького часопису „Ексцельсіор". Вибираємо з нього те, що повинно бути цікаве і для наших читачів.

Про свій погляд на теперішнє міжнароднє становище д-р Годжа сказав: „Треба, щоб Ліга Націй стала справжнім товариством народів, треба, щоб зорганізувалися *всі* сили европейських країн, щоб показати, що воля всіх народів спрямована на збереження европейського миру" — а на запит, які сили він має на увазі, д-р Годжа відповів:

„У даному моменті я не торкаюся військових сил, а думаю про сили моральні і політичні. Якщо ці сили будуть зорганізовані і то зорганізовані поважно, Німеччина мимоволі буде примушена ввійти до Ліги Націй. І навпаки, якщо розєднання набере характеру політичної системи, то така система може мати лише один наслідок: вона підготує европейський конфлікт, а цей конфлікт виникне між державами, солідарність яких повинна булаб саме забезпечити мир".

На питання про становище уряду Чехословаччини д-р Годжа сказав:

„Наша відданість справі миру очевидна і беззастережна, але все таки ми, маючи на увазі загальне теперішнє становище, зобовязані готуватися до оборони і інших інтересів і наших позицій. Можу вас запевнити, що цю підготову ми переводимо всіма силами. Тепер, більше ніж будь-коли оборонцями европейського миру є сильні.

Дуже цікава була теж відповідь д-ра Годжі на питання, що зробилаб Чехословаччина в разі конфлікту між Францією і Німеччиною і чи є можлива франко-німецька угода? На перше питання д-р Годжа відповів так:

„Це питання розвязують наші договори і конвенції наших генеральних штабів", — а на друге сказав: „Особисто я переконаний, що поладнати теперішній конфлікт можливо. Окрема угода тільки між двома країнами не видається мені важливою поза більш-менш загальною угодою, яка охопить цілу Середущу Европу. Щоб надати цій угоді сили треба, щоб вона була основана тільки на рівновазі сил. Окрема франко-німецька угода цієї рівноваги не далаб, тоді як угода, що поширіться на Середущу Европу, іншими словами, яка охопить держави Малої Антанти і держави, які підписали т. зв. Римський протокол, здійснювалиб цю рівновагу".

Своє інтервю д-р Годжа закінчив так: „З усього цього виходить абсолютна конечність організувати европейський фронт колективної безпеки в тому розумінні, в якому її задумали в Женеві. Тільки таким шляхом можна відновити гарантії миру".

М—н.

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

ПОВСТАННЯ В НІКАРАГУІ.

МЕКСИК, 29. 5. ПАТ. У малій середньо-американській республиці Нікарагуї вибухло повстання проти президента Сакаса; воно почалося у містах над Атлянтійським океаном.

ПРОТИФАШИСТІВСЬКИЙ КУРС У РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ, 29. 5. ПАТ. „Люпта" повідомляє, що міністер внутр. справ відмовився продовжити побут у Румунії кільком чужинцям як агентам націонал-соціялістичної партії.

о. О. ПРИСТАЙ. 32

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

Взагалі мурини змагають до освіти й до господарського добробуту. В Америці живе поверх 13 міліонів муринів. Серед них числять неповна 25% анальфабетів, хоч перед 60-и роками було їх майже 100 відсотків. Отже загальна освіта зробила тут великий крок вперед! До цього слід додати, що 13 міліонів американських муринів має 20 університетів і високошкільних інститутів, де вчиться 14 тисяч студентів. Мурини видають 450 часописів. З них найбільший „Чікаго Дефендер"[4]), передплачує 250 тисяч читачів. Муринів з вищою освітою є поверх 80 тисяч, у тім числі 35 тисяч учителів, 19 тисяч проповідників і священиків, 6 тисяч музик, 3.495 лікарів, 950 адвокатів і т. д. Майно муринів рахують на біліон долярів. В Америці є 60 муринських банків і 38 асекураційних товариств. Пів міліона муринів має свої власні автомобілі.

Рівень муринського побуту ілюструє нам громада Мавнд Баю в стейті Місісіпі. В ній на 1800 душ муринів нема ніодного білого. Ця громада повстала перед сорок роками. Її громадяни займаються хліборобством. Всі вони заможні. Мають гарні газдівства, доми й господарські будинки. В громаді є прилюдна школа, що коштувала 100 тисяч долярів, дві церкви, зсип збіжжа і т. д., тільки нема арешту. Бо кажуть, що його не потрібно!

16. МУРИНСЬКИЙ ХИТРУН.

Хитрун навіть на половину стільки не перехитрить свого ближнього, як себе самого. Г. В. Біхер.

Між муринами не бракувало також злобних і хитрих одиниць. З одним чорним хитруном мав і я до діла.

Ділось воно в Карнегі 1922. року. У вересні, по закінченні вакацій, розпочалась наука в нашій парохіяльній школі. До неї ходило яких 180 дітей. Вона мала два відділи. Разом наука тревала від 5-ої до 7-ої вечором. Мій дяк не міг собі дати ради з американськими розпущеними дітьми, тимбільше, що в одній клясі мав їх поверх вісімдесять. Щоб навчання відбувалося сяк-так, приходив я щовечора до кляси, сідав при столі й за чергою прикликував до себе по одній дитині. Потиху випитував їх, а одночасно стежив, щоб інші діти не робили збитків поза плечима їх учителя. Я був обернений лицем до кляси і міг усе бачити.

Попід нашою школою, що була перероблена із старої деревляної церкви, бігали й бавилися діти ріжних народностей. Там був правдивий американський Вавилон. Були там ірляндці, німці, поляки, жиди, японці, мурини, а навіть лемківська дітвора тих батьків, що не дбали про неї і не посилали її до вечірньої української школи. Надворі була гарна погода, тому в клясі були відчинені всі три вікна.

Свавільні діти з вулиці видумали собі нову забаву. Крізь вікна кидали до кляси патички і скрутлики паперу, що щораз густіше падали на голови наших школярів. Ці також заметушилися і давай відстрілювати паперовими та деревляними „кульками".

Я вислав кількох зручних хлопців надвір, щоб засілись і зловили тих вуличних збиточників. За кілька хвилин дався чути надворі страшний дитячий крик і плач. Мої хлопці привели муринську дівчинку, чорну мов чортеня, що її зловили на гарячім вчинку, як готовилась кинути нам через вікно паперову „бомбу". Маленька муринка, побачивши перед собою білого „пріста"[1]), себто мене, ще дужче налякалася. Тряслася, наче осиковий лист і наново розплакалася. Не хотів я ще більше настрашити її, тільки наблизився на два кроки до неї і упімнув, щоб на другий раз не робила нам такої пакости, бо закличу поліцая, що замкне її до „лакопу"[2]). По цих словах сказав я їй піти додому.

Минуло три дні. Аж ось до мене прийшов поліцай і приніс мені візвання від пана скваєра[3]) — міського судді. Поліцай мав відразу заарештувати мене. Такий був закон в Америці, що твій ворог міг коли-небудь виробити собі так званий варант[4]), тобто наказ арештувати тебе, не оглядаючись, чи ти винуватий або ні. Суддя видавав варант, щоб обвинувач, мовляв, не втік перед американською справедливістю.

Поліцай, вручаючи мені той грізний варант, запитався, чи піду сам до судді, чи може хочу сісти враз з ним до авта й поїхати, як арештант. За цю прислугу я подякував йому. Бо американські парохіяни, побачивши, що їду автомобілем у товаристві поліцая, малиб на другий день тему до безконечних розмов і здогадів. Зате я випитувався його, чи бува, не знає, завіщо має арештувати мене. Розуміється, він не знав. Припускав тільки, що можливо я побив когось або переїхав автом. В кожному разі, сказав він, справа досить погана!..

Чей з моїх парохіян не міг мене ніхто заскаржити! Дітей я ніколи не побивав у школі за непослух. Бо це не було в моїм звичаю, тимбільше, що я любив їх. Окрім того в Америці треба взагалі вистерігатися тілесної кари в школі, щоб не мати потім зайвих клопотів і великих видатків на адвокатів. Перед американським судом годі було стати без адвоката, хіба хтось сам хотів рішуче програти процес. А тутешні адвокати це здебільшого законом признані грабіжники. (Далі буде).

4) *Chicago Defender* — Шикагський захисник.

1) Priest = священик.
2) Lock up = вязниця.
3) Squire = мировий суддя.
4) Warrant of ar…

Католицький патріярх боронить арабів перед міжнародним жидівством.

БЕЙРУТ, 29. 5. ПТ. Греко-католицький патріярх Лівану та Сирії Александрос Тан зложив на руки архиепископа Кентербері протест проти юдофільської політики британської влади. Він закликає весь світ боронити прав жидів проти загрози міжнародного жидівства.

ВЕЛИКИЙ МУФТІ ПАЛЕСТИНИ УСПОКОЮЄ.

КАЇРО, 29. 5. ПАТ. Великий Муфті Палестини Гадж Амін аль Гусайні візвав представників провінціональних страйкових комітетів стримувати самовільні виступи одиниць та насильства над безборонними.

Студіююча молодь розіхалася по краю, щоб працювати над більшим усвідомленням та обєднанням населення.

СИРІЙСЬКІ АРАБИ СОЛІДАРИЗУЮТЬСЯ З ПАЛЕСТИНСЬКИМИ.

БЕЙРУТ, 29. 5. ПАТ. На знак солідарности з палестинськими арабами музулманське населення проголосило 24-годинний страйк. Християни не взяли у ньому участи, лише висловили свої арабські симпатії.

ПЕРЕСЛІДУЮТЬ АРАБСЬКИХ ПРОВІДНИКІВ.

ЄРУСАЛИМ, 29. 5. ПАТ. З міста депортували під поліційний нагляд до ріжних місцевостей коло 40 провідників страйку.

Секретар арабського комітету відповів на заклик жидівської народньої ради, що Палестина надто мала, щоб могла приняти жидівську іммігрецію та стати новою жид. батьківщиною без шкоди для місцевого арабського населення.

АНГЛІЙЦІ ОМИНАЮТЬ ПРОЛИВУ КРОВИ У ПАЛЕСТИНІ.

ЄРУСАЛИМ, 29. 5. ПАТ. Брит. влада урядово повідомила, що ліквідуватиме заворушення сльозними газами. Вис. комісар хоче оминати засобів, що грозять смертю або ранами.

БОЇ В ПАЛЕСТИНІ.

ЄРУСАЛИМ, 29. 5. ПАТ. Військо заняло місцевість Кабашія, убиваючи 2-ох арабів та завдаючи ран 4-ом. У Гайфі вибухли дві бомби, у Сафед — одна; в Назареті араби обстрілювали поліційну станицю.

ЄРУСАЛИМ, 29. 5. ПАТ. Араби заатакували тягаровий самохід між Єрусалимом і Яффою; ескорта відстрілювалася і убила одного араба.

АРАБИ ВИСТУПАЮТЬ З БРИТІЙСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ?

ЄРУСАЛИМ, 29. 5. ПАТ. Розійшлася чутка, що араби виступили з брит. поліції; влада заперечує. У Дольороза вбили одного поліцая. Родини брит. урядовців евакували на південь від Єрусалиму. Саботажі тривають.

Комендант брит. середземноморської фльоти причалив до Гайфи і відлетів до Єрусалиму на нараду з вис. комісарем.

З життя українців в Азії.

„ПРОСВІТА“ В КИТАЮ.

В курелевій місцевости Ціндао в Китаю основано 2. лютого ц. р. Т-во українських емігрантів „Просвіта“. Тепер уже організаційними осередками є, крім особливо сильного Харбіна, Шанхай, Тієнтсін і Ціндао.

Згадана „Просвіта“ влаштувала вже два вечори, які — як читаємо в „Мандж. Вістнику“ — пройшли з великим успіхом. Особливо з великим пієтизмом відсвяткувала вона роковини смерти Т. Шевченка. У цьому святі взяли участь як слухачі також англійці, німці, японці, китайці і москалі. Малий, але добре підготований хор виконав „Заповіт“ і дві пісні, а гурт солістів (Шиманська, Святкин, Лобайова, Мізевська, Кумановський) виступив зі співом чи грою на фортеліяні. Відіграно теж 3. акт з опери Аркаса „Катерина“.

„МАНДЖУРСЬКИЙ ВІСТНИК“ У ЗМЕНШЕНОМУ ФОРМАТІ.

Від 5. квітня відомий уже з наших рефератів орган українського громадянства Харбіна появляється у зменшеному форматі на 4-х сторінках. Як зазначує редакція, ця зміна дає можливість видавати газету точно кожного тижня. Причиною цього є очевидно скупість фінансових засобів. Треба зазначити, що „М. В.“, редагований п. І. Світом, веде ввесь час радикально-соборницьку національну лінію, борючись послідовно із земляками „малоросейского“ типу.

ДЕСЯТИЛІТТЯ ХАРБІНСЬКОЇ „ПРОСВІТИ“ — СВЯТОМ УСІХ АЗІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

14. липня ц. р. святкує харбінська філія Т-ва „Просвіта“ у Львові своє перше десятиліття. Основано її в 1926 р. згаданого вгорі дня і місяця в найгіршому часі для української кольонії в Харбіні. „Громадянство розбите, пересварене — читаємо в одному звідомленні („М. В.“, ч. 9). Національна група мала, незорганізована, зате більшість зорганізована як большевицькі запроданці. Ніодної нац. організації. Тільки маленька українська парохія (Свято-Покровська)“.

Врешті кількох молодих громадян, що не могли примиритись із цим занепадом, основують організацію під назвою „Січ“. Та не має вона змоги працювати легально, бо не дають китайці і большевики, тому працює при амер. екстериторіяльній установі ІМКА.

При кінці 1928 р. „Січ“ переймає назву „Просвіта“, яка в 1930 р. стає філією львівської „Просвіти“ з усіми правами, як одинока тоді філія в Азії. До заняття Манджурії японцями, себто до 1932 р., була „Просвіта“ одинокою українською установою в Харбіні. Пізніше йде зріжничкування організаційного життя і сьогодні є вже на терені Харбіна кілька наших організацій, яких основоположниками були просвітяни.

За ввесь час істнування до 31. березня ц. р. відбулось у „Просвіті“ 215 сходин, 31 нац.-культурних свят, 250 рефератів, 4 курси українознавства, 1 курс бібліотекознавства. „Просвіта“ удержувала недільну школу для української дітвори і зразкову книгозбірню. При філії працював від 1929 р. окремий „Живучий Гурток“.

Очевидно, подаємо тут діяльність харб. „Просвіти“ зовсім коротенько. Вона дійсно багата і ріжноманітна.

Ювилейне свято рішено влаштувати 11. і 12. липня ц. р. В суботу 11. липня буде відчинена виставка української преси і книжки та відбудеться освітня конференція. В неділю 12. липня буде відслужена ранком в українській Св. Покровській церкві торжественна Служба Божа „за соборні Просвіти й усіх просвітян Української Землі“. Вечором улаштована буде академія, відчинена просвітянським гимном.

Ювилейний комітет задумує видати також ювилейний альманах.

До участи в святі запрошено українців з усіх закутин Азії. Через те буде це свято всіх азійських українців. Не візьмуть участи в ньому тільки страдальні брати із Зеленого Клину, придушені чоботом большевиків.

Адреса для привітів:

Ukrainian Association „Proswita“ P. O. Box 25, Harbin, Manchu . Kuo, Asia.

У відозві, виданій харб. філією „Просвіти“ з приводу ювилею, сказано, що свято „має виказати своїм і чужим, що Українська Нація і там на Соборній Українській Землі і в цілому світі йде солідарно вперед до свого Величнього Завтра — до перемоги“.

ДАЛЕКОСХІДНИЙ АЛЬМАНАХ.

Рада організації „Українська Національна Кольонія“ в Харбіні рішила видати альманах зі статтями на далекосхідні та загально-українські теми. Матеріял уже підготовано і гроші на друк висигновано. Альманах матиме 100 стор.

„УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДІМ“ У М. ХАРБІНІ.

Накладом „У. Вид. Спілки“ в Харбіні появилась чепурна книжка ред. Івана Світа під виписаним вище наголовком. Представлена в ній на 85 сторінках з 4 ілюстраціями історія „У. Національного Дому“. Ця історія не менше цікава, як історія Нар. Дому у Львові, тому книжку прочитали ми з великим зацікавленням. Зібрані там багатомовні факти, представлений хід боротьби за впливи й посідання гарного будинку, поставленого заходом і засобами місцевої кольонії, зосередженої в тому часі в „Українському Клюбі“ (рік 1918).

Годі в короткій нотатці представити зміст книжки, де на кожній сторінці подає автор ріжні факти, прізвища, дати і цифри. Тішить нас, що створення організації „Українська Національна Кольонія“ в Харбіні, яка стала недавно визнаним владою власником дому, поклало нарешті край зазіханням ріжних підозрілих і національно малосвідомих чинників на цю твердиню українського духа на Дал. Сході. Треба підкреслити, що Японська Військова Місія передала нашим землякам „У. Нац. Дім“ з поворотом (він був колись сконфіскований китайцями), із застереженням, що має він бути власністю української кольонії в Манджурії.

„УКРАЇНЦІ В БОРОТЬБІ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ“ ПО ЯПОНСЬКИ.

В листі до підписаного автор згаданої нами вище книжки п. Іван Світ пише, що в швидкому часі вийде його книжка японською (чи — як називає автор: ніпонською) мовою, в якій представлений буде хід боротьби за незалежність українського народу. Це доказ, що наші далекі земляки зрозуміли, що, крім підтримки місцевого національного життя, тяжить на них обовязок пропагувати українську справу всіми доступними засобами. Така пропаганда серед японців дуже важна. Вони не тільки велика нація, що має могутню державу, але також їхня роля в Азії може мати вже небавком поважний вплив на дальшу долю нашої нації.

В. Н—вич.

Купці і промисловці Рідній Школі.

Реалізація постанови 1/4% від торгу на Рідну Школу.

Що справа рідної школи і рідного виховання в часах сучасного лихоліття — це найважніша справа з усіх дуже важних справ, про це нема ніякого сумніву. Йде про засоби на вдержання усіх шкіл і рідношкільних установ та на поширення всесторонньої рідношкільної діяльности відповідно до великих потреб української нації. Від цього всенароднього обовязку не може відмовитися зокрема ніяке економічне, торговельне чи промислове підприємство — все одно: кооперативне чи приватне.

Приватні члени Рідної Школи мають обовязок складати добровільно 1% своїх брутто-доходів на Рідну Школу. Щодо українських економічних і промислових установ та підприємств, то з огляду на змінені економічні відносини Загальний Зїзд РШ. ухвалив тільки 1/4% від їх торгу в користь Рідної Школи. Одначе всі вони обовязані світити добрим прикладом і цей 1/4% правильно складати.

Що при добрій волі це можна виконати — найкращий приклад маємо з членів **філії Союзу Українських Купців і Промисловців у Косові**, а саме члени того Союзу кожного місяця складають 1/4% від торгу на Рідну Школу. За І. квартал 1936 р. зложили в золотих: дир. Михайло Кириленко від „Гуцульського Мистецтва“ 20, Дашко Петро 9.90, Когутяк Василь 9.95, Когутяк Ярослав 1.75, Никорак Богдан 8.45, Мартинюк Дмитро 4.35, Матійчак Микола 1.65, Цикаляк Василь 4.25, Балагурак Василь 3.35, Шведюк Михайло 3, разом 66.65 зол.

Ці цифри наводимо на доказ, що зреалізувати ухвалу: 1/4% від торгу на Рідну Школу — можливо. Треба тільки мати дійсно добру волю, а не вишукувати всіляких аргументів, щоб якнебудь ухилитись від цього всенароднього обовязку. Якщо вище наведені приватні підприємства можуть вплачувати 1/4% від своїх торгів на Рідну Школу, то очевидно можуть і повинні це робити всі наші українські кооперативні і приватні економічні, торговельні та промислові підприємства.

А якщо всі від слів перейдемо до діл і сповнимо свій обовязок супроти Рідної Школи, то тоді й Рідна Школа матиме необхідну матеріяльну основу вести і дальше розбудовувати рідношкільну працю.

За утреваленння культу поляглих.

Комунікат Т-ва Охорони Военних Могил

Культ Поляглих настільки вкорінений у нашім громадянстві, що, здається, нема місцевости, в якій можна булоб завважити занедбану могилу Поляглого Стрільця, де місцеві громадяни не вважали би своїм обовязком щонайменше раз у рік громадно поклонитись Їх Тіням.

Одначе якщо ближче приглянутися віддаваній пошані Поляглим, то легко ствердити, що ми далеко ще не виконали своїх обовязків супроти Них. Могили наших Борців втішаються переважно доразовою опікою при нагоді заупокійних відправ. На всі три воєвідства нашої східної области всього 8 місцевостей спромоглося на тревале закріплення могил, себто на обведення могил бетоновою рамою, з принятим Товариством Охорони Военних Могил стандардовим хрестом чи відповідним памятником. Всі інші, такі численні та в більшій частині вже скомасовані могили є надальше лише в доразовій опіці місцевих громадян. Чи не крайня пора в 17. році по наших визвольних змаганнях спромогтися кожній громаді на цей невисокий кошт та приступити, як вже не до здвигнення величного памятника, то щонайменше до такого тревалого закріплення могил, на яке дану громаду тепер стати?!

Кількакратними часописними комунікатами зверталося Товариство Охорони Военних Могил з проханням подати йому дані, в яких місцевостях є ще незголошені Т-ву могили, хто в них похований, серед яких обставин поховані згинули. Та хоч наспіло багато відповідей, Т-во Охорони Военних Могил все ще не має певности, чи всі могили вже зголошені і тимсамим втягнені до заведеної Т-вом евіденції. Все ще натрапляємо на незголошені могили, навіть у найближчій околиці самого Львова. Конечність такої евіденції кладемо головно під увагу Хвальним Парохіяльним Урядам, бувшим учасникам боїв та вкінці всім громадянам, бо такі дати мають велику ціну для історії наших визвольних змагань і нині при добрій волі ще можна їх легко зібрати. Вони становитимуть цінний статистичний матеріял для обчислення наших военних страт.

Завівся у світі й у нас гарний звичай уфундовувати пропамятні таблиці, головно по церквах та в деяких установах. Таких таблиць, уфундованих в память поляглих українців, на основі зібраних нами даних є 36. Число напевно неповне, бо з нинішнім днем є їх значно більше. Одначе цей гарний звичай повинні завести у себе всі наші громади та всі установи, які платили кровний податок підчас визвольних змагань. У кожній церкві повинна бути на виднім місці вмурована таблиця поляглих, а на ній виписані імена, прізвища та інші відомі дати на їх вічну память.

А вже найприкріше відчуваємо відсутність якихнебудь звязків і даних про українські могили Волинської і Поліської области. З коротких часописних звідомлень довідуємося, що й на цих землях культ Поляглих не є занедбаний, одначе скільки тих могил та в якім вони стані, про це покликане до цього Товариство Охорони Военних Могил у Львові й досі ще не має ніяких авторитетних даних.

З нагоди цьогорічних Зелених Свят горячо апелюємо до всіх громадян занятись могилами і культом Поляглих. Правда, у своїй праці охочі стрінуться з деякими формальними труднощами, як з одержанням дозволу адміністраційної влади та з зібранням при теперішній скруті потрібних фондів. Одначе всі дотеперішні почини людей доброї волі на місцях виказали, що всі ці й інші перепони розмірно легко побороти, треба тільки сильної волі, ідейности і послідовної праці.

Усі потрібні інформації в порушених нинішнім комунікатом справах дає радо Товариство Охорони Военних Могил, Львів, вул. Словацького ч. 14.

Т-во Охорони Военних Могил у Львові.

Загальні Збори Кооперативного Банку „Дністер".

Ці Збори, як ми подали у вчорашньому „Ділі", відбулися 28. V. після обіду. Головував на Зборах, згідно зі статутом, голова Надзірної Ради *ген. Остап Луцький*, секретарював ред. *Остап Павлів*. Зі звітів Дирекції, Надзірної Ради і Ревізійного Союзу Українських Кооператив, що їх предложили Загальним Зборам, виявилося, що Кооперативний Банк „Дністер" все є, як і був дотепер, нашою найбільшою та найсильнішою кредитовою кооперативою, яка — що важніше — постійно зростає та розвивається. Власні капітали банку осягають 1,100.000 золотих, а відношення власних капіталів до чужих дуже здорове, бо представляється як 1:2,17. Фонди банку з кожним роком зростають. За звітовий рік число вкладок ощадностей зросло супроти попереднього року на майже 100.000 золотих. Це явище на тлі теперішньої економічної кризи свідчить про те, що Кооперативний Банк „Дністер" тішиться великим довірям громадянства. Банк уже сконвертував поверх 60 відсотків позичок. Льокати банку на суму поверх 1 міліона золотих уміщені: у 20 відсотках в цінних паперах, у 28 відсотках — на біжучих рахунках та у 52 відсотках — в нерухомостях (4 реальности у Львові та лісовий маєток Стрільбичі-Білич). Чистий зиск у валюті 26.056.17 зол. Загальні Збори ухвалили розділити в цей спосіб, що признали членам 2 відсотки дивіденди від уділів, квоту 9.000 зол. приділили до резерв, а 4.000 зол. призначили на добродійні ціли.

Секретар трибуналу ранить підсудного.

МАДРИД, 29. 5. ПАТ. Підчас процесу провідника есп. фашистів Прімо де Ріверы кинув у нього калямарем секретар трибуналу, що почувся обидженим. Публика, здебільша фашистівська, енергійно запротестувала, — арештували 37-ох членів „еспанської фаланґи".

МАДРИД, 29. 5. ПАТ. Прімо де Ріверу засудили на 5 місяців вязниці за безправне ношення оружжя.

КАВАРНІ БЕЗ КЕЛЬНЕРІВ.

МАДРИД, 29. 5. ПАТ. Страйк кельнерів триває; не зважаючи на те, каварні отворені, гостей обслуговують власники з родинами. У деяких льокалях страйкарі вибили шиби. Арештували кілька осіб.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

СВЯТА У ЧЕСТЬ С. ПЕТЛЮРИ

У ВАРШАВІ.

У неділю 24. ц. м. вполудне відслужено у митрополичому соборі панахиду по С. Петлюрі, на якій були присутні делеґації б. Української Армії та представники українського, польського та грузинського громадянства. Вражала відсутність польських урядових чинників, а ще більше та обставина, що поминального богослуження не відправляли по Голові Української Держави ані митрополит Денис, ані епископ-вікарій Савва. А чейже величезну більшість Православної Церкви у Польщі творять українці.

Вечором у салі Міської Ради відбулася святочна академія, на якій поза українською публикою були присутні: делеґат президента міста, голова Польської Академії Літератури В. Сєрошевський, голова Східного Інституту Станислав Сєдлецький, Леон Васілевський, ред. В. Бончковський та представники грузинської і татарської кольоній. Був теж епископ Савва. Отже й академія мала той самий характер, що й панахида.

В ЛУЦЬКУ.

В Луцьку відбулося в неділю 24. ц. м. поминальне богослуження, що його відправив епископ Полікарп, та святочна академія, на якій промовляв посол Тимошенко, нова зірка ВУО, переємник П. Певного, та проф. Ґай. На академії були присутні: воєвода Юзефський, представники польського війська і громадянства та, очевидно, еміґрантсько-певняцькі круги. Автохтонне українське громадянство Луччини святкувало память С. Петлюри окремо

Український зїзд у Питсбурзі.

В неділю, 26. м. м. відбувся в Питсбурзі (Зл. Держави) перший окружний зїзд української католицької молоді при участи 600 осіб. Наперед були учасники на Службі Божій в церкві в С. С. Питсбурґ. Службу Божу відслужили о. Лев Сембратович, о. Михайло Кindій і о. д-р Степан Кнап. Проповідь виголосив о. Киндій. Зїзд зачався сполудня у великій салі на 17 поверсі готелю Вилліям Пенн. Орґанізатор зїзду о. д-р Кнап, передав провід голові Ліґи Української Католицької Молоді, панні Еві Піддубчишин. На зїзд прибув епископ Константин Богачевський і виголосив горячу промову. Потім ішли реферати учителя п. Івана Киселиці, д-ра Йосифа Лечмана, учительки панни Марії Келлар, п. Антона Малецького, п. Олександра Яремка, п. Івана Турчана, й панни Еви Піддубчишин. Усі реферати були короткі, змістові, ясні. Дискусія пройшла теж швидко, гладко і в порядку. Опісля зїзд приняв чотири резолюції, в яких заявив, що громадянська діяльність українців може опиратись тільки на християнських принципах у взаєминах з українською католицькою церквою; що тому наша молодь повинна єднатися в Ліґі Української Католицької Молоді; а вкінці висловив надію, що швидко воскресне вільна незалежна Українська Держава на руїнах теперішнього большевизму.

Вечором відбувся великий бенкет в тім самім готелі, а потім баль.

Чеські міністри на Закарпатті.

Як повідомляють чеські ґазети, в червні ц. р. приїде на Закарпаття чехословацький міністер внутрішніх справ Черни і 10. червня візьме участь у відкритті нового земського уряду в Ужгороді, побудованого коштом 20 міліонів чеських корон. В червні приїде теж міністер військових справ Махнік і візьме участь у зїзді чеських леґіоністів. Зачувати, що на літні ферії приїдуть на Закарпаття: міністер пошт Тучний та міністер суспільної опіки інж. Нечас. У вересні або жовтні відвідає Ужгород президент чеської республики Бенеш

Перед ліквідацією страйку у Львові.

В четвер розпочалися в окружному інспектораті нові переговори працедавців в робітниками, яких не обняло рішення надзвичайної розємної комісії. Одночасно в інжинірській палаті йдуть переговори між будівельними підприємцями і страйкарями, обнятими рішенням. Устійнено мінімум робітничих плат, приймаючи 1.20 зол. за годину для муляря і 65 с. для помічника, 1 зол. для бетонярів і т. д. Розємна комісія устійнила була 90 с. за годину для муляря і 50 с. для помічника. Завтра надіються підписання спільної умови, так, що у вівторок по Зелених Святах робітники вернуться до праці.

Великий процес ОУН у Львові.

ПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ВНЕСКИ ОБОРОНЦЯ.

Пятого дня розправи у пятницю протоколянти відчитували зізнання підс. Макарушки до 10 год. На питання обор. д-ра Горбового підсудний заявив, що ніколи не стрічався організаційно з підс. Равликом. Після того обор. д-р Горбовий відчитав довший внесок, щоб трибунал допустив низку свідків на обставину, що підс. Равлик не займався поширюванням летючок.

Крім того підс. Макарушка виянив, що з підс. Пашкевичем стрічався організаційно лише 1930 р.; в 1933 р. підсудний стрінувся з ним лише припадково. На питання обор. д-ра Шухевича оповідає, що у вязниці тяжко занедужав і хоч зголошувався до шпиталю, його не приймали.

ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО УВО і ДО ОУН.

Після того ввела поліція на салю підс. **Р. Шухевича**, який признався до приналежности до ОУН. і заявив, що не давав ніяких вказівок засудженому Лемикові у справі вбивства большевицького консуля. Підсудний признався, що в 1923 або в 1924 р. вступив до УВО, де був десь до 1927 р. Одначе вже від 1927 р. підсудний взагалі втратив контакт з організацією, від якої зовсім відстав в 1930 р. тому, що одружився і мав уже обовязки супроти родини. На питання предсідника заявляє, що був звязаний з організацією лише націоналістичним світоглядом. Опісля оповідає про суперечки між молоддю, націоналістами з одного боку і католиками та колишніми пластунами з другого боку. Заявляє, що болів душею, що між молоддю дійшло до суперечок і намагався вплинути на їх злагіднення. Тому і опозиція і націоналісти знали про це посередництво підсудного. І одної днини підсудний дістав листа від організації, щоб посередничив між обома гуртами молоді. Заявляє рішуче, що до краєвої екзекутиви не належав ні не брав участи в засіданнях. Признає, що у звязку зі своїм посередництвом з весною 1933 р. запросили його на ширші сходини, на яких мали обговорювати справу ліквідації суперечок. Але тому, що тоді обговорювано шкільну акцію справа суперечок зійшла на дальший плян. Підсудний мав враження, що це було мабуть ширше засідання екзекутиви. На питання предсідника рішуче заявляє, що тоді не обговорювали справи протибольшевицької акції чи конкретно вбивства большевицького консуля. Одначе тому, що підсудний взагалі мав дуже багато праці з іспитами зрікся незабаром дальшого посередництва між націоналістами та опозицією. Далі виясніює, що по арештуванні 14. червня 1934 р. підс. Підгайного, його приятеля, звернулася до підсудного одна особа з проханням, щоб підсудний прийшов на стрічу. Підсудний виконав це прохання і зустрінувся з Мигалем та Качмарським. Оба вони заявили, що слідкують за ком. Кособудським. Підсудний заявив їм, що ніяких вказівок не може їм дати і сказав, щоб робили далі те саме, що досі. Опісля ще було кілька стріч, але підсудний ніколи ніяких конкретних вказівок не давав. Заявляє, що рішуче з Мигалем не стрічався організаційно, ні в товариських взаєминах. На дальше питання, чому Мигаль звертався до нього, підсудний відповідає, що і підс. Мигаль і Малюца та Качмарський знали, що арештований Підгайний був його добрим приятелем. Тому Мигаль та Качмарський могли здогадуватися, що Підгайний втаємничив підсудного в ці справи, які сам Підгайний вів. Уже 17. червня 1934 р. підсудного арештували і пізніше вивезли до Берези Картуської. Тому ці стрічі перервалися. Щож торкається зізнань, які склав Підгайний про нього, підсудний не знає, чому він його обтяжив. Здогадується, що підс. Підгайний заломився. Підгайний — заявив Р. Шухевич — звірювався мені про богато річей. Якби я хотів з них скористати, я міг би собі помогти. Але я цього не зроблю. Підс. просить предс., щоб заощадив йому конфронтації з підс. Підгайним, якщо вона не є конечна, бо вона була би дуже болюча для підсудного. Зізнання підс. Мигаля, Малюци і Макарушки щодо нього теж не правдиві. Ніякої кореспонденції у справі атентату на большевицького консуля підсудний на техніці не відбирав. В організації не мав ніякого псевдоніму. Правда, що приносив деколи кореспонденцію, яка приходила під адресою Підгайного на техніку. Лемика, який убив секретаря большевицького консуля, підсудний не знає.

На питання прокуратора відповідає, що про працю у розвідчому рефераті Мигаля і Качмарського знав від Підгайного. На питання обор. д-ра Шухевича виясніює, що з Мигалем і Качмарським стрічався по арештуванні Підгайного тричі. На дальше питання оборонця чи цією особою, яку присилав Мигаль, щоб підсудний прийшов на стрічу, була Марія Косівна, підсудний заперечує. На питання оборонця, який його політичний світогляд, підсудний відповідає, що належить до ОУН, а політичний напрямок цієї організації загально відомий і тому не буде відповідати. На питання обор. д-ра Старосольського відповідає, що не всі члени УВО вступили до ОУН. Багато залишилося поза цією організацією. Підсудний відстав зовсім від організації в 1927. р. Щойно в 1930. р., коли організація звернулася до нього, щоб він виконав якусь прислугу, підсудний не міг відмовити, але формально не належав до організації.

СЕНЗАЦІЙНІ ЗІЗНАННЯ ПІДГАЙНОГО.

По одногодинній перерві предсідник подав ще підс. Шухевичеві зміст зізнань інших підсудних, і на салю ввела поліція *Б. Підгайного*. Під-

---

ІВАН ФРАНКО. 3)

Мої знайомі жиди.

Докінчення.

— Дивіться — говорив він, — його не можна відтягнути від його греків... і він показав мені кілька з цих книг, які я оглядав із подивом; хоча я був уже у восьмій клясі, відзначаючим учнем, і хоча мене уважали за доброго фільольога, усе таки було для мене читання цих гімназійною програмою цілком необнятих і тяжких поетів в оригінал: pium desiderium. Вельми втішений батько невтомно оповідав мені про свого сина, про його пильність, охоту до праці й величезну память; він не догадувався, з якою завистю я прислухувався йому, бо я, убогий, вчасно осиротілий селянський син, не мав на світі нікого, хто зацікавився би про мої поступи з такою великою любовю й бодай би напів із таким великим зрозумінням.

Потому просив нас старий Штернбах співати. Він любив дуже пісні, зокрема українські. Ми бажали зробити йому нарешті приємність і затягнули жидівської пісні про балагулу, якої я навчився від старого димкаря й пізніше ввів її в звичайний репертуар студентських пісень. Пісня подобалася головно своїм рефреном, який супроводили накінці звичайні оклики візника. Кожну строфу співали сольо, після чого хор упадав з рефреном. Дві строфи з тієї пісні лишилися мені ще в памяті і я хочу одну з них тут навести:

Mit vier Łośyky's[1]) bin ich heraus,
Stark wie a Kates.[2])
Keinen Schlug noch Batsche bedarf's,
Vün dem Pfiff gajt es.
Der eine bekimmt a Mases —
Er war in meinen Jahren,
Der andere bekimmt a Chases.
Ech hob mit Nischt zü fuhren
Finsterer Bałygule,
Dein Erwejerb ist kein Schatz,
Möchst dü spieln die grösste Rolle,
Bist wie a schluf Katz.[*])
Ai-dai-daj-daj-dai, daj-da, daj-da, daj-da, daj.
Wjsi! Hajta! Tprrru!

Радість пана Штернбаха була велика; він знав також цю пісню й сам підтягав нам у нашому співі, а коли ми йшли додому, дав він мені на памятку повний текст цієї пісні, яку мав у відписі латинськими літерами. На жаль, я загубив пізніше це цікаве письмо.

Тому, що в Дрогобичі мусів я заробляти на своє утримання корепетиціями й найбільшу частину корепетицій мав у жидів, то мав я також нагоду глибше розглянутись в жидівському родинному житті. Мені, добре обзнайомленому з селянським, на батьківському авторитеті й дитячому послусі опертім родинним життям, показалася тут перший раз інша картина, як батько був далеко ближчим, щирішим до своїх синів і членів родини, як старший брат, що в його інтересах, змаганнях і планах сяк чи так брали участь усі члени родини. Щось тепле повіяло на мене з малих, щоденних сцен, свідком яких я був; я порівнював їх у моїй душі з аналогічними подіями в селянській родині і відчував, що я мав тут перед собою щось далеко вище, тип старшої культури. А що рівночасно мав я нагоду ближче зазнайомитися також із родинним життям християнських міщан, то я прийшов до погляду, що з трьох відомих мені типів родинного життя цей найнижчий: тут щез патріярхалізм селянського життя, але бракує звязку спільних інтересів і традиції, який надає тепла й тривкости жидівському родинному життю; становище жінки впало по найбільшій частині на рівень служниці, звязок між батьками й дітьми здебільша розірваний, — словом, життя середнього міського стану християнської віри робило на мене невідрадне, часто відразливе враження. Як корепетитор менше талановитих учнів бачив і розумів я дуже добре, що в жидівській родині, хочаб найбіднішій, усе працювало разом над тим, щоб синові, що ходить до школи, улегшити його роботу й мені йти на руку в моїй праці, коли в християнських домах бачив я головно повну байдужість для праці юнака, в разі невдачі цієї праці без глузду суворість, навіть жорстокість супроти нього, а дуже часто й намагання можливо багато урвати мені з малого й гірко заробленого гонорару.

Іще одна жидівська фігура виринає в моїй памяті з моїх гімназійних часів, малий, заможний, завжди всміхнений і завжди готовий кредитувати студентський кравець. Як він називався, не знаю вже, — ми знали тільки його прізвище — Мегальойс. Це прізвище завдячував він забавному непорозумінню. Він прийшов на одну студентську квартиру, щоб несподівано застати неточного в платенні клієнта в його власному гнізді. Він не застав сподіваного, але іншого, що ходячи сюди й туди по кімнаті вчився напамять відміни прикметника „мегас, мегале, мега.“ Кравець постояв хвилину в кімнаті й прислухувався дивній тарабарщині, а потім утратив терпець і відійшов. На вулиці зустрічає він свого клієнта й каже до нього:

— Ах, пане Н., я був у вас на квартирі. Та ви маєте там нечемного товариша! Він навіть не привітав мене.

— Хто він?

— Ах, чи я знаю? Пан Мегальойс — так

---

[1]) Українське слово лошак значить властиво чоловічого осла, далі взагалі малого коня.

[2]) По-українському й по-польському кат — Henker; stark wie der Henker — по-українському. Початком слова „ruthe“ кінчиться друга нотка Франка з указівкою „reite“, але на другому боці листка нема ніякого знаку.

[*]) Спробую передати цей текст по-українському: „Вибравсь я чотирма кіньми, немов катами; не потребують ні удару ні батога, на сам свист летять. Один дістає дарки — він був у моїх літах — другий дістає носатиз дарки... Бідолашний балагуло, твій заробок не мало чим їхати. Бідолашний балагуло, твій заробіток це ніякий маєток; ти міг би відігравати дуже велику ролю, а лишився з сонними моїми кіньми.

судний признався до приналежности до ОУН. Заявив, що займав становище боєвого референта. До вини не почувається. До УВО вступив на початку її заснування, бо вважав за свій обовязок вступити до цієї військової організації. Коли далі хоче говорити про мотиви предсідник перериває підсудному. Хто втягнув підсудного до УВО і коли підсудний відмовляє зізнань. Заявляє, що в його обширних зізнаннях нема ніяких правдивих фактів і що він невинно обтяжив деяких підсудних. Тому просить дозволити йому зізнавати про те, що було справдиве. Свої зізнання у слідстві осуджує.

Уже по виїзді з Данцігу, після закінчення студій підсудний мав відразу вказівки краєвої екзекутиви, щоб обняв відповідне становище в ОУН. Хто був провідником краєвої екзекутиви ОУН підсудний відмовляє зізнань. Заявляє, що терористична акція залежала лише від боєвого реферату і ці справи до краєвої екзекутиви не належали. Щож торкається убивства Бачинського, то в цьому конкретному випадку підсудний дістав приказ від провідника. Підсудний відмовляє відповіди, чи таке вбивство як Я. Бачинського залежало лише від провідника чи від ширшої колєгії, себто суду. Ще раз признає, що дістав приказ до вбивства Я. Бачинського і його виконав. Якби такого приказу не виконав, грозила би підсудному смерть. Підсудний заявляє, що широкі слідчі зізнання у справі скупу зброї, є неправдиві. Чи Бандера був провідником підсудний відмовляє зізнань.

Опісля на питання предсідника оповідає про те, що з Равіча приїхав Качмарський і переказав підсудному, що Атаманчук та Вербицький хотіли би внести ревізію від присуду за вбивство кур. Собінського. Тому вимагали, щоб підсудний виїхав за кордон і признався до цього вбивства. Одначе підсудний не міг цього зробити, бо почувався невинним.

УБИВСТВО БАЧИНСЬКОГО.

Признає, що дістав приказ від краєвого провідника (чи Бандери? знову відмовляє відповіди), щоб Я. Бачинського вбити, як поліційного конфідента. Бачинський — заявляє підсудний — вправді не був членом ОУН, але він доносив поліції про те, що ділося між студентством і студентськими орґанізаціями. Особисто Бачинського підсудний взагалі не знав. Бачинський мав слідкувати за життям у студентських орґанізаціях. Підсудний не мав ніяких доказів вини Я. Бачинського, але вірив провідникові. На питання предсідника відповідає, що не мав причини не вірити провідникові, що Бачинський був конфідентом. Підсудний заявляє, що якби мав деякі сумніви щодо того, чи Бачинський є конфідентом, був би звернув увагу провідникові.

По перших невдалім атентаті на Бачинського підсудний з Мигалем захиталися у своїх переконаннях, чи Бачинський є конфідентом і ці свої сумніви представили провідникові по його приїзді до Львова, але провідник рішуче приказав убити Бачинського.

Опісля майже годину подрібно оповідає про те, як орґанізовано замахи і як виконано вбивство Я. Бачинського. Признає, що Мигаль підлягав орґанізаційно підсудному. Бачинський заприязнився ближче з Мигалем мабуть щойно тоді, як уже йшли приготування до його вбивства. Підсудний видав спершу приказ убити Бачинського підс. Качмарському. Підсудний був за тим, щоб застрілити Бачинського, але пізніше по нараді з Качмарським рішили вбити його кинжалами. Підсудний каже що мав сам доступ до маґазину і Бандера не давав кинжалів підсудному. Один кинжал був у маґазині і цей був затроєний; другий кинжал підсудний купив. Крім того підсудний дав Качмарському два револьвери і 20 зол., щоб він купив собі необхідні речі до вбивства. Качмарський заявив, що візьме до вбивства Королишина, але підсудний заборонив його вживати, бо він не перейшов ще вишколу. Тому Качмарський представив підсудному ще одного мужчину, з яким підсудний розмовляв. Прізвища цього мужчини не знає. По невдалім замаху Качмарський оповідав підсудному, що з ним був Ярош. Підсудний додає, що Ярош не належав до боївки Качмарського.

З черги підсудний подав, як по трьох невдалих замахах вкінці вбили Бачинського.

В суботу підс. Підгайний буде зізнавати далі. В год. 1.45 предсідник відложив розправу до суботи 9. год. рано.

НОВИНКИ.

— **Живець Черче, вілля „Надія“** — першорядний пансіон, окрема їдальня, веранда, знаменитий харч, по[...] кімнати. Відчинений вже від 20. травня. 2108 5—8

— **Найкращі лиси, пелеринки** виконує і поручає **Ю. Глушевський, пл. Капітульна 3.** Тел. 254-46. Приймає футра на переховання літом. 10—?

— **Найнижча ціна масла в році.** Повідомляємо П. Т., як що року, що тепер є саме найнижчі ціни масла і найвигідніший час на закупно дешевого масла до топлення на запас. Користайте з доброї нагоди і купуйте доки вистарчить запас в крамницях „Маслосоюзу“ добре масло на топлення по ціні зол. 2.— за кґ. 3-3

— **Де найдогідніше провести недільний відпочинок?** Як довідуємося, кооп. службовиків Маслосоюзу — **„Кома“** відчинила й цього року в Брюховичах **молочарню,** де можна одержати смачно приладжені страви по виїмково приступних цінах. Вигідне залізниче получення, дешеві кошти їзди, гарне й вигідне положення молочарні близько двірця, серед ліса — повинні бути достаточною заохотою, провести по цілотижневій праці в гамірному місті — недільний відпочинок в молочарні „Кома“ — в **Брюховичах, Головна Алея 8.** 2194

— **Конференція Товариства Адвокатських Аплікантів.** В днях 31. травня і 1. червня ц. р. відбудеться у Львові конференція делеґатів Товариств адвокатських аплікантів у станових справах і самопочі. Виділ Т-ва адвокатських аплікантів у Львові запрошує Товаришок і Товаришів на відкриття конференції в неділю 31. травня ц. р. в год. 11.30 в салях Адвокатської Ради при вул. Крашевського 17. 2196

— **Богослуження для хорих** відбулося в пятницю 29. ц. м. в Успенській церкві у Львові заходом кружка пань, що займається опікою над хорими. Богослуження відправляв о. крилош. Юл. Дзерович, промову до хорих виголосив місцевий парох о. крил. Д. Лопатинський. Співав хор питомців. Хорих було к. 80, деяких з них привезено на ношах. На багатьох хорих, з яких деякі можуть вислухати рідного богослуження найвище раз чи два рази до року, це богослуження зробило дуже глибоке враження.

— **Зелені Свята у Львові.** В суботу 30. ц. м. відправиться в храмі св. Юра архиерейська Служба Божа за поляглих У. Г. А. Початок точно в год. 9.30 рано. В неділю похід на Личаківське кладовище, в понеділок на Янівське. Вихід процесії в подвіря св. Юра в год. 15. Думаємо, що як кожного року, український Львів возьме масово участь в обох торжествах.

— **Вписи до державної ґімназії в Тернополі з українською мовою навчання.** Кураторія львівської шкільної округи оголосила вписи на шк. рік 1936/37 до хлопячих рівнорядних відділів кляси I—IV з українською мовою навчання, орґанізованих у державій III. ґімназії ім. Коперника в Тернополі. Вписи відбудуться від 1.—18. червня ц. р. Вступний іспит до I. кляси після укінчення VI. або VII. кл. вселюдних шкіл і для учеників, що зголошуються до відповідної кляси з приватних ґімназій без перерв або з неповними правами після скінчення I. до III. кл. буде 22. і 23. червня в год. 8. рано. Кураторія застерігає собі отворення рівнорядних українських відділів у залежності від достаточної скількости зголошень. (Аг. Всхуд).

— **Щадничі книжечки можна перевозити територією Данціґу.** М-ство скарбу видало постанову, щоби власникам книжечок ПКО не робили перешкод у перевоженні через територію Вільного М. Данціґу не лише в транзитових вагонах а теж і в відчинених. Коли подорожні хочуть зупинитися в Данціґу, то перед виїздом можуть вислати свою книжечку почтою до Гдині або якогонебудь почтового уряду над польським морем.

— **Порадня для вибору звання при Головній** Управі Рідної Школи у Львові (вул. Сикстуська 46) дає поради у справі вибору звання на основі психотехнічних і лікарських дослідів, подає інформації про ріжні школи та умовини прийняття до них. Порадня урядує щодня від год. 10 до 13, а від червня ц. р. також у вівтірки та пятниці від 15 до 17 год. крім неділь та свят.

— **Інформації для ґімназійних абсольвентів.** Заходом т-ва студентів католиків „Обнова“ у Львові відбудуться в суботу, 30. ц. м. інформаційні сходини для ґімназійних абсольвентів у справі студій у вищих школах. Сходини відбудуться в малій семинарії, вул. Сикстуська 39А. Початок год. 18.

— **Тиждень Червоного Хреста.** Як щороку польський Червоний Хрест уладжує свій пропаґандивний тиждень, який цього року припадає в часі від 1. до 10. червня. Завданням цього тижня познайомити громадянство з діяльністю цеї дуже корисної встанови, якої статутово означені завдання випливають із суспільних потреб, які викликують війна або стихійні нещастя.

— **Вілля Т-ва Журналістів** у Камені Довбуша коло Яремча має ще вільні кімнати на червень. Зголошення у ред. І. Кедрина, „Діло“. Члени мають першенство.

назвав він себе. А як я дивлюся на нього, він каже до мене: мегай! Тоді я відійшов.

Ще того самого дня сміялась уся ґімназія з нечемности того студента, а наш кравець дістав почесне ймення Меґальойс. Зразу він протестував, потому звик до нього та вкінці дійшов до того, що він у зносинах із студентами майже забув своє властиве назвище й називав себе тільки Меґальойс. Бувало часто, що він приступав цілком непрошений до незнайомого собі студента, якого бачив на вулиці в подертому сурдуті або в зимі в легкій загортці, й коротесенько казав до нього:

— Ну, пане, я Меґальойс. Чому ви не приходите замовити новий сурдут?

— Не маю грошей, пане Меґальойс.

— Що гроші? Ви самі — гроші. Кращі від грошей. Скільки можете платити місячно?

— Найбільше два ґульдени.

— Ну, то в шістьох місяцях сплатите свій довг. Приходіть тільки, не випадає студентові ходити в такому сурдуті.

Не знаю, чому він зруйнував себе цілком, — але він мусів зруйнуватися, бо було дуже багато між студентами, які дуже несовісно сплачували свої довги у Меґальойса.

Час моєї нормальної й ґімназійної науки в Дрогобичі зійшовся з першим розмахом продукції нафти й земного воску в близькому Бориславі. Ще дитиною в батьківському домі чув я оповідання про багато дивних і страшних історій за Борислав і тамошні копальні нафти. Пізніше ходив я багато разів пішки з Дрогобича до Борислава й міг навіть у Дрогобичі приглянутись якнайближче життю бориславських робітників, підприємців і спекулянтів. Першій великій пожежі, що в 1871 або 1872 році знищила багато копалень і сирових продуктів, я міг приглядатися кожного дня й кожної ночі (вона тривала три дні) з дрогобицької гори, а про її сумні наслідки для багатьох малих підприємців, які при тому все своє майно втратили, довідався я пізніше з численних оповідань. Про великих підприємців, що тоді появилися, Ліндснбавма, Ґартенберга, Крайсберґа й інших оповідано ріжні історії. Усе це займало мою уяву, а коли я кілька літ по складеному іспиті зрілости студіював на львівському університеті й запізнайомився потрохи з модерними соціяльними й економічними явищами та доктринами, задумав я обробити ці мої переживання та враження в низці нарисів, новель і романів під спільним заголовком „Борислав“. Плян далеко переходив тодішні мої сили, але в тому часі написав я те своє оповідання, яке критика признала моєю першою не цілком незначною роботою, а саме згаданого вже „Boa Constrictor“. Що в ньому було новим для української літератури, це був саме факт, що ґерой оповідання був жид і що цей жид був змальований „цілком як людина“, без сліду звичайної в дотеперішній українській (а також і польській) літературі карикатуризації (або ідеалізації, що також є карикатуризацією в протилежному напрямку). Як мало мене самого задовольняє тепер ця моя юнацька праця, покаже нове, перероблене видання українського ориґіналу.

Із складенням іспиту зрілости кінчиться перша доба мого життя. Я покинув Дрогобич і пішов на університет до Львова. Тут не мав я в перших двох роках науки майже ніяких ближчих взаємин із жидами; на фільольоґічних курсах, на які я ходив, не було ніодного жида; решта мого життя проминала в українських студентських товариствах, де також не було жидів. Та незабаром несподіваний удар долі мав кинути мене в цілком іншу сферу життя й дати мені вповні нагоду пізнати людське, також жидівське життя з цілком іншого боку.

— **Діточі оселі в Чортківщині.** В 116-му числі „Діла" з 27. травня ц. р. поміщено за ПАТ-ом нотатку, що міжорганізаційний комітет в Чорткові рішив утворити в Чортківщині 37 літних осель для дітей без ріжниці національности. Оселі призначені головно для сільської дітвори і помістять 2500 дітей. Як довідуємося з достовірного джерела, в колах українського зорганізованого громадянства Чорткова і Чортківщини, що цікавиться діточими садками, про якийсь „міжорганізаційний" комітет в Чорткові, про його склад, збори та рішення а також про обсаду намічених 37 діточих осель кваліфікованими силами нічого не відомо, а в кожнім разі є певним, що ніхто з відповідальних українських чинників не брав участи в комітеті і його ухвалах. Загадку пояснюють бодай в частині два свіжі факти: Чортківський декан і парох в Білобожниці, о. Лев Воробкевич повідомив перед кількома днями староство в Чорткові про намір чи факт отворення в Білобожниці діточого садку для своїх парохіян, одначе дістав резолюцію, в якій староство не годиться на отворення в Білобожниці діточого садку на час цьогорічних жнив, а відмову мотивовано тим, що в Білобожниці має бути отворена літня оселя для всіх дітей без ріжниці національности. Перед кількома днями війт збірної громади в Джурині оголосив офіціяльно, немовто за спонукою і з доручення повітового виділу в Чорткові всі громади в повіті мають подбати про заснування в кожній громаді діточої оселі, до якої будуть приймати дітей ріжних національностей і віроісповідань. З цього виходить, що справою заснування займаються офіційні державно-самоврядні чинники і що комітети, які мають доручення перевести справу в терені, покликані і зложені з людей, зовсім далеких від українського громадянського життя і нікого з українських громадян не репрезентують.

— **Ліквідація 39 учительських семинарів.** З кінцем шкільного року міністерство освіти переводить ліквідацію учительських семинарів, які зникають у звязку з реорганізацією шкільництва. Взагалі зліквідовано 39 семинарів, мужеських і жіночих, а на їх місце повстануть педагогічні ліцеї.

— **Бережанці не забули шкільних літ.** У старому городі Сенявських, що про його величність свідчать мури оборонного замку, які на жаль валяться, відбувся в днях 19-го і 20-го травня 1936 року піввіковий зїзд по матурі. До нього прилучилися також старші й молодші товариші, творячи разом численну групу 40 учасників зїзду, людей, що до недавна ще були на високих становищах, нині переважно примусові емерити. Дивний і зворушливий був вид тих ювилятів, що для них піввіковий шмат часу, який ділить їх від матури, якби, чудесним якимсь способом, не істнував. Хтось, що стояв би на боці та слухав би веселих шкільних „кавалків", міг би думати, що ці люди хіба перестали пів віку, або що годинник часу станув для них на 50 літ. Не було тут ріжниць віроісповідання, ані народности. Були товариші і приятелі, зжиті з собою споминами зі шкільної лавки так сильно, що ані політичні перевороти, ані народні непорозуміння нічого не змінили в їх товариських відносинах. По богослуженнях в синагозі, церкві та костелі, що їх відправляли товариші священики, учасники зїзду зібралися в давній матуральній салі, де привітну промову виголосив тов. П. Вегеман. Опісля всі походом рушили на цвинтар, щоб віддати почесть померлим учителям і товаришам. При спільнім обіді в урядничому касині панував сердечний і святочний настрій, підсилюваний промовами товаришів.

— **Українська Бібліотека у Франції.** Від кількох літ істнує на терені Франції велика Українська Бібліотека, яка має всякі книжки, ноти, мапи, листівки, портрети і т. п. Всі емігранти у Франції повинні туди звертатися за книжками, щоб не оплачувати непотрібно почти, яка нераз вдвоє або втроє перевищає ціну книжки. Адреса: La Bibliotheque Publique „Le Livre Ukrainien en France" 9, Cité du Bonye, rue Monge Vesines Chalette (Loiret).

— **Українiка.** Німецький журнал „Фольк унд Фірунг", що виходить у Празі, приніс у зошиті за лютий ц. р. цікаву статтю Марка Маркварта п. н. „300 літ боротьби українців за волю". Стаття написана незвичайно річево та згідно з українською історичною наукою.

— **Краєва хроніка.** Біля Ясениці на лінії Самбір-Сянки потяг наїхав на селянський віз, який розбив на тріски, а візника Юрка Цепа тяжко поранив. Кінь урвався з упряжі і втік. — У Бродах скінчився кількатижневий страйк пекарських робітників, що здобули підвишку 25 проц. — В Коломиї арештовано Казимира Цедербана-Валіцького, що подаючи себе за варшавського журналіста, допустився в ріжних містах всяких ошуканств.

— **Пожежі.** В Сосічі пов. Борщів згоріло 5 господарських загород. У Старобродах пов. Броди пожежа знищила кілька мешкальних домів і господарських будинків.

— **Град.** В ліському повіті град знищив засіви чотирьох громад на шкоду 60 тисяч зол. — В Сяніччині градова буря знищила на 50 прц. засіви в Олехівцях, Фалеївці та Камінному.

— **Бють громи.** Підчас бурі над околицею Лодзі грім ударив у селянську хату, де схоронилася дорогова комісія, зложена з трьох осіб. Одна особа згинула, а інші тяжко поразило. За хвилю грім ударив у сусідню хату, яка згоріла.

— **Ціле староство крало.** У Грудзьондзу розпочався судовий процес б. старости в Дзялдові, д-ра Адама Твардовського, якому закинено спроневірення 36.628 зол. із сум, які одержав від ріжних установ, сфальшування рахунків та інші зловживання. Одночасно з ним відповідає перед судом віцестароста Тома Рошковський і канцелярист Блажей Лесняк, що помагали Твардовському у спроневіреннях.

— **Обікрали колектуру.** До льотерійної колектури при вул. Новий Світ у Варшаві добулися вломники і розбивши касу, забрали 25.000 зол. готівкою та цінними паперами. В касі находилося ще багато льосів, на які впали виграні, але злодії їх не брали, тільки розсипали по кімнаті.

— **447 мілionів китайців.** На основі останніх статистичних обчислень населення Китаю дійшло до 447 міліонів мешканців. Якщо приріст китайського населення буде йти в тому самому темпі, то за 60 літ буде 900 міліонів китайців на землі.

— **Автоматичний почтовий уряд** урухомлено в Берліні. В уряді нема ніодного урядовця, бо публику обслугують автомати. В часі недалекої Олімпіяди цей уряд буде дуже популярний.

— **Ріжні вістки.** Підприємства Форда випустили від 1903 р. 24 міліони самоходів. — На залізничому двірці в Сіяні (Китай) вибухла почтова пересилка, при чому згинуло трьох урядовців. — У Фокшанах (Румунія) збожеволіли три жінки, випивши каву з порошком ванілії, який дала їм якась ворожка. — Землетрус знищив місто Ляс Харос у провінції Сан Люіс.

Похорони д-ра Ігоря Лоського.

На похоровах бл. п. д-ра Ігора Лоського, що відбулися в пятницю пополудні в каплиці Анатомії на Личаківський цвинтар, зібралось українське громадянство доволі численно. Явилися не тільки приятелі і товариші праці Покійного, але й багато старших громадян; прибула теж у комплеті Мала Семинарія зі своїм учит. збором. На каравані зложено кілька вінків, крім того кілька вінків несла молодь у поході.

Панахиду в каплиці і на цвинтарі відправив православний священик у супроводі хору прав. церкви. Домовину несли всю дорогу аж до могили учні Малої Семинарії, виявляючи останок глибоку пошану, любов та вдячність для свого Дорогого Вчителя.

Над могилою Покійного промовляли: д-р І. Гладилович від приятелів та політ. однодумців, ред. М. Голубець від Т-ва Письменників і Журналістів (ту промову через обмаль місця подамо в завтрішньому числі), учень Мал. Семинарії А. Луцик, проф. Редько від учит. збору М. С., проф. д-р Витанович від „Учит. Громади" та від комісії нової історії України при НТШ і п. Петренко від Т-ва Українських Емігрантів.

Криваві ексцеси у львівському університеті.

У пятницю, 29. травня ц. р., після викладу проф. Домбковського у львівському університеті прийшло до сутички між студентами, в якій був ранений у голову Жигмонт Фаерштайн, студент прав.

Із викладової салі ексцеси перенеслися до галі, де був ранений ножем у живіт Жигмонт Модельський, студент ветеринарії, що госпітує виклади в університеті. Раненого відвезли до шпиталю. Там ствердили, що стан раненого не є грізний. Арештували одного студента під закидом, що зранив Модельського.

Дивогляди.

КАНДИДАТ НА НАДЛЮДИНУ.

У німецькому часописі „Кілєр Наесте Нахріхтен" поміщене таке оголошення: „Маю 27 літ, находжуся у повному розцвіті сил, добився становища, не зважаючи на те, що не мав я ніякої освіти ні виховання. Маю сильну волю і змагаю до того, щоб стати надлюдиною в тому значінні, як це розумів Ніцше. З професії я хлібороб, привязаний до своєї мами — сирої землі. Шукаю жінки, близької мені світоглядом, чистої арійки, північного походження, з відповідним капіталом, щоб можна було розширити ферму. Посередників буду проганяти. Писати до редакції на імя: Ecce homo!"

Дописи.

РАВА РУСЬКА.

Загальні Збори учительської організації. Дня 10. травня відбулися Загальні Збори Відділу Взаємної Помочі Українського Вчительства у Раві Р. при участи 38 членів. Збори отворив і ними проводив голова Т-ва дир. Іван Канцір, секретарював дир. Яків Магура. Звідомлення з діяльности Т-ва за минулий рік зложили: голова дир. Канцір, секретар дир. Магура, скарбник дир. Дяків Гриць і бібліотечний дир. Степан Совик. З черги дир. Олексин від контрольної комісії поставив внесок признати абсолюторію уступаючій Управі. По довгій і бурхливій дискусії, яка тривала понад чотири години над діяльністю попередніх Управ, Заг. Збори одноголосно признали уступаючій Управі абсолюторію і вибрали нову Управу з дотеперішнім головою дир. Іваном Канціром.

Загальні Збори „Сільського Господаря". Дня 6. травня ц. р. відбулися Загальні Збори Філії „Сільського Господаря" в Раві Р. Заступлених на Зборах було 18 установ 34 громадянами з повіту. По звідомленнях, що їх склав урядовець п. Сідельник Йосафат і скарбник Т-ва д-р В. Карпевич та по звідомленні п. Степана Совика як члена Контрольної Комісії і по короткій дискусії вибрано нову Управу з головою д-ром Данилом Богачевським. Слід зазначити, що завдяки Районовій Молочарні у Раві, Камінці Лісній і Немирові та споживчій і кредитовій кооперації повіту, що на організацію складають місячно квоту 220 зол., Рада Філії заангажувала до праці в повіті агронома в особі інж. Гулая та урядовця в особі п. Сідельника. Новевибрана Управа дає запоруку, що праця „Сільського Господаря" в повіті буде ведена під кожним оглядом правильно.

Селянство при роботі. В останніх роках у Любичі Камеральній можна замітити оживлену працю по товариствах. До найдільніших слід зачислити чит. „Просвіти“ і кружок „Союзу Українок“, які спільно в останньому році уладили кілька театральних вистав, концертів, національних свят, забав, народ і рефератів. Праця у товариствах іде правильно, не зважаючи на деякі непорозуміння, недомагання та недостачу відповідного приміщення. Ці нарікання й недомагання приневолили громадянство Любичі приступити до будови власного дому. Слід підкреслити, що всі товариства Любичі Камеральної співпрацюють з комітетом будови власного дому і докладають усіх зусиль, щоб у якнайкоротшому часі викінчити будову власного дому.

Громадяни Любичі — Шевченкові. Дня 10. ц. м. проводи товариств Любичі Камеральної і Князів уладили спільними силами в салі чит. „Просвіти“ в Любичі Князях концерт у 75-ті роковини смерти Т. Шевченка. На програму склалися: вступне слово, що його виголосив п. Королько, продукції мішаного хору, переплітані деклямаціями, і театральна вистава п. н. „Тарас дитина“. Хором проводив п. Мастикаш Гриць. На окрему згадку заслуговує також друга частина програми, а саме песа „Тарас дитина“. Підготовою і виведенням вистави занялася п. Леся Козюпіана і п. Юлія Вовківна, які з посвятою працюють над вихованням молоді. Виповнена по береги саля (здебільша молодю) робила миле враження і викликувала святочний настрій. Побажаним булоб, щоб на будуче такими святами більше зацікавилося також старше громадянство. Назагал свято пройшло з добрим моральним і матеріяльним успіхом. Увесь дохід з концерту призначено на будову читальняного дому в Любичі Камеральній і в Любичі Князях.

СОКАЛЬ.

„Свято Молоді“ на Завишні відбулося 24. травня ц. р. Величаво випали вправи рідношкільного доросту й виступи мішаного хору. Свято попередна короткою, але змістовною промовою голова місц. кружка п. Гр. Дубський, д-р Л. Хомінський привітав свято від повітового Кр. Р. Ш. і голова місцевої чит. „Просвіти“. Слід привітати почин молоді цього села й побажати, щоб по усіх селах повіту відбулись такі свята.

Місцева Філія „Просвіти“ оживила в останніх часах свою діяльність. Що тижня відбуваються реферати на актуальні теми. В останніх часах виголосив Вс. Ліський першу частину свого викладу п. н. „Проблеми української модерної поезії“, а в пятницю 28. травня II. частину п. н. „Стоголова гидра“.

Новий часопис. З першим червня починає виходити в Сокалі журнал літератури та гром. життя п. н. „Світанки“. В редакції взяли участь Ір. Наріжна, Вс. Ліський, Б. Жарський, Б. Стефанишин і П. Стефанишин.

Нові книжки й журнали.

Wacław Łypacewicz: STOSUNKI POLSKO-CZESKIE. II. wydanie. Nakl. Polskiego Instytutu współpracy z zagranicą. Warszawa 136. Str. 61, 16°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Мол. Театр „Заграва“ під арт. пров. В. Блавацького.

УГНІВ:
30. V. Ой, Морозе, Морозенку.
31. V. Голгота.

РАВА РУСЬКА:
2. VI. Премієра: Рожевий птах, комедія в 4 діях Катаєва.
3. VI. Земля (Стефаника).

Великий Театр:
Субота, 30. V. год. 8. веч. „Лякме“, опера.
Неділя, 31. V. год. 3.30 поп. Аб. 16. Ціни найнижчі „Неоправдана година“; год. 8. веч. Виступ хору „Ехо“.

Театр Ріжнородностей:
Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Співець волі“.
АТЛЯНТИК: „Бригада сміливців“.
ВАНДА: „Втікачі“, „Вацусь“.
ГРАЖИНА: „Хрестоносні походи“.
КАСІНО: „Квітярка в Пратеру“.
КОПЕРНИК: „Молочна дорога“ з Гар. Льойдом.
МАРУСЕНЬКА: „За гріхи“.
МІРАЖ: „Останні дні Помпеїв“.
МУЗА: „Бавиті“.
ПАН: „Дівча з Будапешту“.
ПАКС: „Для тебе співаю“ з Ів. Кепурою та Мартою Еґерт.
ПАЛЯС: „Принагідний роман“ (Слезак, Ольга Чехова).
РАЙ: „Циганський барон“.
СВІТ: „Циганський барон“.
СТИЛЬОВЕ: „Веселе шаління“ і ревія.
ТОН: „Бездомні“ з Патом і Паташоном.
УТІХА: „Пригоди невдачника“ і ревія.
ХИМЕРА: „Біла парада“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

Греція.

Закордонне радіо.

Субота, 30. травня 1936.

Відень (506,8) 16.45 Розр. концерт 19.35 „Графиня Маріца“ оп. Кальмана, 22.30 Форт. рецітал, **Кошиці** (259.1) 18.00 Для Закарпаття, **Мор. Острава** (269,5) 16.00 Нар. пісні, **Прага** (470,2) 16.05 Концерт, 17.55 Словно-муз. авд., **Париж** (1648) 11.00 Симф. музика, 16.00 Фр. лірична музика, 20.00 Спів, 20.30 Опера, **Білгород** (437,3) 13.15 Пісоньки, 18.30 Віольончеля, 20.00 Сербський вечір, **Берлін** (356,7) 8.30 Весела музика, 12.00 Розр. музика, 20.10 „Святочна чаша“ вес. вечір, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика, 18.03 Нар. пісні й танки, 19.00 Дута орх., **Мінхен** (405,4) 15.15 Соната на скр. і форт. Дворжака, 22.30 Музика та спів, **Будапешт** (549,5) 13.40 Хор. 17.30 Циганська музика, 19.00 Сальонова музика, 21.50 Орх. концерт, **Мілано** (368,6) 11.30 Легка музика, 13.20 Розр. концерт. 20.40 „Федора“, оп. Джордана, **Рим** (420,8) 17.15 Розр. концерт, 19.00 Легка музика, 21.15 Форт. рецітал, 22.10 Танкова музика.

Неділя, 31. травня 1936.

Відень (506,8) 12.05 Симф. концерт, 13.15 Легка музика, 16.00 Камер. музика, 17.40 Музика з усього світа, **Прага** (470.2) 7.00, 10.35, 19.05 Концерт, 9.10 Клявесин, 20.00 Славні твори на скрипку, орг., форт., **Париж** (1648) 11.00 Орх. концерт, 17.00 Легка музика, 19.30 Циг. музика, 20.45 „Спокуса“ песа Ш. Мера, **Білгород** (437,3) 16.00 Хор, 17.45 Концерт, **Берлін** (356,7) 10.00. 1?.00 Музика, 19.25 Німецькі танки, 20.00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11.30 Концерт ес-дур Бетовена на форт. і орх., 16.00 Мельодія, ритм, **Ляйпціґ** (382,2) 15.00 Пісні, Зайпт барит., **Мінхен** (405,4) 11.00 Легка музика, 15.05 Солісти, 19.20 Камер. музика, **Будапешт** (549,5) 13.00 Циг. музика, 16.50 Сальон. музика, 19.20 Популярні мельодії в супр. циг. орхестри, 22.10 Орх. концерт, **Мілано** (368.6) 12.20 Камер. музика. 18.00 Хор, 21.45 „Джірандоле“ ком. Кальціпія, **Рим** (420,8) 18.00 „Смерть Фрини“ драм. легенда Люд. Рокки „І Компаньячі“ оп. Річітеля.

Львівське радіо.

Субота, 30. травня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 8.10 Для новобранців, 12.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Огляд видань, 12.25 Концерт, 13.10 Домашне господарство, 13.15 Концерт бажань, 14.30 Сонати з гр. пл., 15.00 „Трафила коса на камінь“ англійська гумореска Джекобса в перекл., 15.15 Польська морська торговля, 15.20 Біржа, 15.30 Для дітей: „Ділолося це 25. травня“, авд. на осн. Еріка Кестнера, 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Солісти: Фортепіян, скр., 17.40 Говоримо про провінцію: „Картель стріх“, 17.15 Львів колись і сьогодні, 18.30 Сільва рерум, 18.55 „Манон Леско“ оп. Пучінія з гр. пл., 19.10 Рекламовий концерт, 19.35, 19.39 Спортові вістки, 19.45 Актуальна гутірка, 20.00 Концерт камер. орх., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.40 Розривковий концерт, 23.05 Танкова музика з гр. пл.

Неділя, 31. травня 1936.

8.00 Ранішня авдиція, 9.00 Танок в опері з гр. пл., 10.00 Після богослуження концерт мішаних і муж. хорів, дута орх.; 11.57 Театральний огляд, 12.15 Музичний поранок, орх., соліста; у перерві ок. год. 13.15 „Фатальна стрічка“ Иос. Конрада, 14.30 Веселі гуральські оповідання, 14.40 Попурі з „Веселої вдови“ Легара, гр. пл., 14.45 Три жнива за два роки, 15.00 Легкі пісоньки з гр. плит, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Легка музика з гр. пл., 16.30 Репортаж із життя (спортовий), 17.00 Тисяча тактів музики, 18.00 Театр Уяви: „Вакації в Ноган“, 18.30 Концерт орх., спів, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 На веселій львівській хвилі, 21.30 Концерт, 22.00, 22.05, 22.06 Спортові вістки, 22.20 Танкова музика, орх., 23.30 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Гроші.

Купно — продаж: Бельґи бельґ. 90.13 — 89.70. Долари американські 5.32 — 5.29, Долари канадійські 5.30 — 5.26, Франки фр. 35.05 — 34.92, Франки шв. 172.19 — 171.35, Фльорени голяндські 360.07 — 358.35, Фунти англ. 26.60 — 26.44, Гульдени данц. 100.20 — 99.80, Кор. чеські 19.60 — 19.20, Корони данські 118.74 — 117.75, Корони норв. 133.35 — 133.35, Корони шведські 137.13—136.15, Ліри італ. 35.00 — 33.00, Марки фінл. 11.72 — 11.50, Марки нім. 137 — 134, Пезети еспан. 63.50 — 62.50, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. дрібні 156—151.

Акції.

Банк Польський 104, Лільпоп 12.90, 12.65, 12.75, Стараховичі 34.75, 34.50, 34.65.

Папери.

3-прц. інвест. ем. 68.00, серії 742, ем. 69, серії 74, 5 конверсійна 53.75.

Львів, 29. V.

Заставні листи: $4\frac{1}{2}\%$ дол. Т. К. З. 40—42, 5% дол. Б. Г. 51—53, $4\frac{1}{2}\%$ Зл. Б. Г. 38.00—40.00, $4\frac{1}{2}\%$ Зол. Б. Г. 41.50—43.50, $4\frac{1}{2}\%$ Ком. 51.50.

Преміївки: Доларівки 49—51.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 29-го травня ц. р. кооперативам платив за: франко Львів

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	1.95 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.00 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет	2.00 „
1 л. молока	0.13 „
1 к. яєць	2.60—2.65 „

Тенденція на масло і на молоко удержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 29. V. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, франко подвіря птахомасарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3):

Курки мол. товсті без остріг 1. кл.	1.15 зол.
Курята молоді товсті 1. кл.	1.75 „

Приймає кури в необмеженій кількости. Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

Для провідниць Дитячих Садків відбудеться інструкторський курс в **Тернополі** в днях від 4.—20. червня ц. р. за оплатою 5 зол. згори. Зголошення зі свідоцтвами приймає Пов. Союз Кружків Р. Ш. в Тернополі, вул. Міцкевича ч. 9. 2194

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ХЛОПЦЯ від літ 14—16 з доброго дому прийме Дроґерія Личаківська 32. 2190

ДІВЧИНИ до науки **ТРИКОТАРСТВА** шукає Трикотарня, Пілсудського 27. 2189

ЛІТНИЩА

ВІД 3. ЧЕРВНЯ ц. р. в Ямнім коло Яремча в домі Осипи Леньової над Прутом біля залізничої стації до винайму соняшні кімнати з цілоденним або частинним утриманням. Ближчі інформації у властительки 2195 1—5

РІЖНІ

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА знамениті, з ґарантією дешево продає Ганак, Пілсудського 21. 2130 7—10

ОГОЛОШЕННЯ.